

meznih umetniških osebnostih (Andreju iz Ottinga, Jerneju iz Loke), kjer avtor stilistično odlično označi posamezne mojstre, tako da se v človeku nehote porodi misel na monografske obdelave posameznih slikarjev.

Taka je v grobih potezah problematika, ki se nam odpre ob Stelétovih knjigah. Menim pa, da bo ob njih vsakemu jasno, da je danes srednjeveško slovensko slikarstvo ena najbolj osvetljenih dob v celotnem razvoju naše umetnosti.

Mikuž Stane.

Jože Karlovšek; Slovenski ornament. Ljudski in obrtniški izdelki. Ljubljana 1957. Izdalo Udruženje diplomiranih tehnikov. Strani 105, od teh slike od 41. strani naprej.

V svoji knjigi je avtor obljubil, da bo v sledeči knjigi prikazal, kako se dajo ornamenti praktično uporabljati na snoveh t. j. materialu. V novi knjigi našteva avtor posamezne uporabne ljudske in cerkvene predmete in ornamentiko na njih. Knjiga je torej bolj narodopisnega značaja in spada glavna ocena v etnografsko revijo, vendar pa je tudi umetnostno zgodovinsko zanimiva, saj opisuje v njej predmete, za katere se zanima in jih opisuje tudi umetnostna zgodovina.

Knjiga je razdeljena na več, med seboj nevezanih poglavij, v vsakem poglavju opisuje najprej dotični predmet in ornamentalne okrase na njem, spušča se pa tudi v zgodovinski razvoj dotičnega predmeta in dela pri tem prav hude napake. V teh poglavjih nam opisuje srednjeveške rokopise, lesene strope v cerkvah, rezljane tzv. zlate oltarje, naše skrinje, preslice, mali kruhek, nadalje porabne ljudske predmete: pipe, panjske končnice, ljudsko podobarstvo, kožuhe, prtičke in zopet cerkvene mašne plašče, nato tiskarsko umetnost, pirhe in konča s stavbenimi okraski. Že sama brezredna zaporednost naštetih poglavij kaže neurejenost in nesistematičnost, na katerih trpi vse delo.

Avtor govori neprestano o slovenskem ornamentu, tudi za starejše dobe, čeprav je iskanje in prikazovanje slovenskega ornamenta pridobitev novejših romantičnih dob narodnega prebujanja. Zato je nujno potrebno pri nas lokalizirati posamezne ornamente in jih prikazati kot take brez slovenskih potez. Tem pokrajinskim ornamentom bi bilo treba poiskati vzore drugod in pogledati po njih vplivih ter šele nato

poiskati skupne poteze tem ornamentom; tako bi se mogoče našel neki skupen slovenski ornament, ki bi pa bil ravno tako umetelna tvorba, kakor so to avtorjevi ornamenti, s katerimi hoče naš ornament poživiti in ustvariti za vso Slovenijo enoten ornament. Avtorjeva knjiga je torej večje važnosti za bodočnost, kakor pa za preteklost. Naši dekoraterji in ornamentatorji bodo v navedeni knjigi našli bogato zbirko motivov iz raznih krajev naše domovine in bodo tako imeli neizčrpen vir za svoje delo in ustvarjanje. V tem pogledu samo leži važnost knjige, ni pa delo važno za pregled razvoja slovenske ornamentike, ker pri tem ni uspel. V omenjeni knjigi bo vsak našel bogastvo okraskov na posameznih uporabnih in umetnostnih predmetih, za našega obrtnika in rokodelca bo priložila knjiga nedvomno bogat vir novih krasilnih možnosti. Bodočnost bo pokazala, v čem je ležala vrednost te knjige. V bogati izbiri nabranega materiala, v opisovanju uporabnosti posameznih motivov, v pregledu slovenske motivike, ne pa v pregledu razvoja slovenske ornamentike od najstarejših časov do danes, ne v tekstnem delu te knjige, ker je pisano neznanstveno, brez potrebne metode in sistematike.

F. K. Kos.

Kronika slovenskih mest. Ljubljana, letnik I—IV (1954—57).

Revijo je ustvarila mestna občina ljubljanska najprej za sebe, da bi v njej prinašala vse, kar je vredno, da ostane v spominu. Pisala bo zgodovino njenega prebivalstva, posameznih stanov, znamenitih oseb in važnih dogodkov; pripovedovala bo povest njene industrije, trgovine, obrti; beležila bo njeno kulturno stremljenje, umetniški razvoj. S tem je hotela dati neizčrpen vir poznejšemu ljubljanskemu zgodovinarju. Četrletna revija je kmalu dokazala svojo življenjsko potrebo in moč ter se je zato mogla že v tretji številki I. leta spremeniti v splošno kroniko slovenskih mest. S tem se ji je delokrog razširil in zajel vsa slov. mesta, da morejo skupno opazovati svoj razvoj in da morejo drug drugemu pokazati svoje probleme in težave ter jih tako javno spraviti na dnevni red v isto vrsto z vsemi ostalimi slovenskimi problemi. Okusno opremljena revija v kvart formatu na finem papirju pa je prinašala tudi članke, ki so novi doprineski v naši umetnost-